

VIII Universitat d'Estiu a Gandia ¿Burocràcia del saber? No, gràcies

Que la universitat ha deixat de ser a l'estat espanyol l'avantguarda del moviment intel·lectual, com ho va ser en els anys seixanta i setanta, és evident. Que s'ha convertit en un cau de funcionaris de l'estat que malden exclusivament per tal d'aconseguir aquest estatus, i en una mena d'oficina on s'exposen títols acadèmics de dubtosa eficàcia, també resulta evident. I que, al capdavant, s'hi ha passat d'un interès i una vitalitat pel saber a una burocràcia del saber, no és més que una conseqüència de les constatacions que acaba de fer.

En aquest context, la Universitat d'Estiu de Gandia va nàixer –si no vaig errat– amb la pretensió de fugir de l'actual degradació universitària. És clar que, al llarg dels seus vuit anys de funcionament, s'hi ha caigut sovint, perquè les inèrcies i els emmirallaments estèrils pesen molt en qualsevol activitat humana. Però, almenys teòricament, aquesta Universitat s'obstinava a ser una vertader lloc d'encontre, d'intercanvi, de debat al voltant de temàtiques vives, apassionants, en definitiva, al voltant de l'autèntic saber. Així mateix, els seus dirigents rebutjaren en el seu moment el model de la Menéndez y Pelayo, no perquè aquesta fóra un obsequi interessat de l'administració central, sinó

perquè no aportava res nou –a banda, naturalment, d'un pressupost multimilionari– respecte a les universitats hivernals de l'estat. En conclusió: la Universitat d'Estiu de Gandia volia esdevenir una petita alternativa al món universitari establert, tan burocratitzat i anodí, sense que això significara ser menys internacional que la Menéndez y Pelayo, però sí més arrelada al seu medi social i cultural, és a dir, a la Safor.

Tanmateix, i per raons que encara no he arribat a conèixer, la Universitat d'Estiu gandiana es va convertir fa pocs anys en una sucursal de la Universitat Literària de València. Aquesta, però, no hi posava els diners, no hi posava els funcionaris que l'havien de dirigir. Considerant el lamentable estat en què es troben i trobaven les universitats hivernals o estatals, no era, certament, un bon auguri aquesta sobtada decisió. De tota manera, es va buscar un cert equilibri entre el món oficial universitari i l'afany laudatori dels fundadors d'aquest muntatge estival saforenc. Ben pensat, l'equilibri era precari.

El temps ha passat avall i enguany la VIII Universitat d'Estiu ha tractat el tema de "Nosaltres els europeus". En principi, res a objectar-hi: el tema, com se sol dir, prometia. Però heus ací que per a encetar-

lo, se'ns oferí –en el programa de mà i en l'entrada dels locals de la Universitat– les dotze banderes corresponents als dotze estats de la fràgil Comunitat Europea. Encara que pecant de tebis, ¿tant hauria costat suprimir qualsevol tipus de bandereta i, sobretot, aquelles que representen la imatge de l'Europa empedreïdament volguda pels nacionalistes-estatalistes, com hauria dit Matvejevic?

De tota manera, deixem de banda els desafortunats decorats i entrem a l'interior de la Universitat. S'hi ha pogut comprovar fins a quin punt és encarcerat i plumbi el pensament universitari, de vegades inclús disfressat amb aparents actituds progressistes. Professors bàsicament de València, Madrid i Barcelona destil·laren en la majoria dels casos la ja habitual banalitat retòrica, ancorada, a més a més, en ideologies ràncies, obsoletes. Si no fóra per les escasses persones que no pertanyen al camp acadèmic –especialment, aquelles que provenien de zones calentes–, la Universitat d'enguany hauria ensopit a tot-hom.

Observant aquest panorama, cal preguntar-se: ¿on és la capacitat alternativa de la universitat d'Estiu a Gandia? ¿I en quina mesura es diferencia de la Menéndez y Pelayo?

Ignasi Mora

Palau dels Ducs de Gandia.

ARXIU